

रोदनिका, रोदनी *Alhagi Maurorum* (Mar. धमासा).

रोदस् *n.* [रुद्-असुन्] (in dual), **रोदसी** *f.* Heaven and earth; एते पृष्ठानि रोदसोर्विप्रयन्तो व्यानशुः Rv. 9. 22. 5; रवः श्रवणभैरवः स्थगितरोदसीरुन्दरः Ve. 3. 2; वेदान्तेषु यमाहुरेकपुरुषं व्याप्य स्थितं रोदसी V. 1. 1; Śi. 18. 15.

रोधः [रुध्-घञ्] 1 Stopping, arresting, hindering; Śi. 10. 89; मरुदोधाद्रिनिर्मुक्तास्ताः प्रजा मुदिताभवन् Rām. 7. 36. 6. -2 Obstruction, stoppage, hindrance, prevention, prohibition, suppression; शापादसि प्रतिहता स्मृतिरोधरूपे Ś. 7. 32; उपलरोध Ki. 5. 15; Y. 2. 220. -3 Closing, shutting up, blocking up, blockade, siege; चैत्यदुमावमदंश्च रोधः कर्मानुशासनम् Mb. 12. 59. 63; श्रीतिरोधमसहिष्ट सा पुरी R. 11. 52. -4 A dam, bank; नर्मदा रोधवद्दुध्वा क्रीडापयति योषितः Rām. 7. 32. 18. -5 Sprouting, growing. -**Comp.** -**कृत** N. of a संवत्सर. -**चक्रा**, -**वेदी** a river.

रोधक *a.* Stopping, checking &c.

रोधनः [रुध्-ल्यु ल्युद् वा] The planet Mercury. -**नम्** Stopping, checking, confining, restraint, check &c.

रोधस् *n.* [रुध्-असुन्] 1 A bank, an embankment, a dam; गङ्गा रोधःपतनकलुषा गृह्णीव प्रसादम् V. 1. 8; R. 5. 42; Me. 43. -2 A shore, high bank; अथ रोधसि दक्षिणोदधेः R. 8. 33. -3 A mountain slope; स दण्डस्तत्र राजाभूदस्ये पर्वतरोधसि Rām. 7. 79. 17; Ki. 16. 55. -4 The brink of a well; Bhāg. -5 A woman's hips; cf. तट. -**Comp.** -**चक्रा**, -**वती** 1 a river. -2 a rapid river. -**वप्रः** a rapid river.

रोधिन् *a.* 1 Stopping, blocking up, obstructing. -2 Filling, covering.

रोधः A kind of tree (=लोध्र q. v.). -**ध्रः**, -**ध्रम्** Sin. -**ध्रम्** Offence, injury. -**Comp.** -**पुष्पः** 1 *Bassia Latifolia* (Mar. मोह). -2 a kind of ringed snake. -**पुष्पकः** a kind of grain (Mar. साळीची जात); also पुष्कशूकः.

रोपः [रुह्-णिच् हस्य पः कर्मणि अच्] 1 The act of raising or setting up. -2 Planting; एता जात्यस्तु वृक्षाणां तेषां रोपे गुणास्त्वमे Mb. 13. 58. 24. -3 An arrow; एकैधैः समकाल-मन्त्रमुदयी रोपैस्तदा तस्तरं Śi. 19. 120. -4 A hole, cavity. -**Comp.** -**शिखी** fire produced from arrows; स्मररिपोरिव रोपशिखी पुरां दहतु ते जगतामपि मा त्रयम् N. 4. 87.

रोपकः 1 A planter; वृक्षारोपकः Ms. 3. 163. -2 A weight, a coin (= $\frac{1}{70}$ of a *Suvarṇa*).

रोपणम् [रुह्-णिच् हस्य पः ल्युद्] 1 The act of erecting, setting up or raising. -2 Planting. -3 Healing. -4 A healing application (used for sores). -**णः** An arrow.

रोपित *p. p.* 1 Planted, set up. -2 Erected, raised. -3 Aimed at (as an arrow). -4 Set (as a jewel). -5 Entrusted, devolved on; see रुद् caus.

रोमः A hole, cavity. -**Comp.** -**निलयः** the skin; *Mataṅga* L. 4. 2. -**रोमम्** Water.

रोमकः 1 The city of Rome. -2 A Roman, an inhabitant of Rome (usually in pl.); Mb. 2. 51. 17. -3 N. of an astronomer. -**कम्** 1 A kind of salt (पांशुलवण). -2 A kind of magnet. -**Comp.** -**पत्तनम्** the city of Rome. -**सिद्धान्तः** one of the five chief *Siddhāntas* (so called because it was probably derived from the *Romans*).

रोमन् *n.* [रुमनिन् Un. 4. 150] 1 The hair on the body of men and animals; especially, short hair, bristles or down; रोमाणि च रहस्यानि सर्वाण्येव विवर्जयेत् Ms. 4. 144; 8. 116; Bhāg. 11. 18. 3. -2 The feathers of birds. -3 The scales of a fish. -**Comp.** -**अङ्कः** a mark of hair; विभ्रती श्वेतरोमाङ्कम् R. 1. 83. -**अङ्कुरः**, -**अञ्जः** a thrill (of rapture, horror, surprise &c.), horripilation; हर्षाद्भुतभयादिभ्यो रोमाञ्चो रोमविक्रिया S. D. 167. -**अञ्जित** *a.* with the hair erect or thrilled with joy. -**अन्तः** the hair on the back or upper side of the hand. -**आली**, -**आवलिः**, -**ली** *f.* 1 a line of hair on the abdomen (above the navel); शिखा धूमस्येयं परिणमति रोमावलिबुः K. P. 10; रोमराजि also. -2 Puberty. -**उद्गमः**, -**उद्ग्रेदः** erection of the hair (on the body), thrill, horripilation; रोमोद्गमः प्रादुरभूदुमायाः Ku. 7. 77. -**कर्णकः** a hare. -**कूपः**, -**पम्**, -**गर्तः** a pore of the skin; सोऽसृजदोमकूपेभ्यो रौम्या-नाम गणेश्वरान् Mb. 12. 284. 35. -**केशरम्**, -**केसरम्**, -**गुच्छम्** whisk, *chowrie*. -**पुलकः** bristling of the hair, thrill; उद्भिन्नरोमपुलकैर्बहुभिः समन्ताज्जागर्ति रक्षति विलोकयति स्मरामि Ch. P. 34. -**भूमिः** *f.* 'the place of the hair', i. e. the skin. -**रन्ध्रम्** a pore of the skin. -**राजिः**, -**जी**, -**लता** *f.* a line of hair on the abdomen (above the navel); रराज तन्वी नवरो (ले) मराजिः Ku. 1. 38; Śi. 9. 22. -**वाहिन्** *a.* cutting-off hair. -**विकारः**, -**विक्रिया**, -**विभेदः** thrill, horripilation; संसति स्म घनरोमविभेदः Ki. 9. 46; प्रतिक्षणं सा कृत्तरोमविक्रियाम् Ku. 5. 10. -**विध्वंसः** a louse. -**शातनम्** a depilatory for removing the hair. -**सूची** a hair-pin. -**हर्षः** bristling of the hair, thrill; वेपथुश्च शरीरे मे रोमहर्षश्च जायते Bg. 1. 29. -**हर्षण** *a.* causing thrill or horripilation, thrilling, awe-inspiring; एतानि खलु सर्वभूतरो (ले) महर्षणानि दीर्घारण्यानि U. 2; संवादमिम-मश्रोषमद्भुतं रोमहर्षणम् Bg. 18. 74. (-णः) N. of Sūta, a pupil of Vyāsa who narrated several Purāṇas to Śaunaka. (-णम्) erection of hair on the body, thrill. -**हत्** *n.* sulphuret of arsenic.

रोमन्थः [रोगं मथ्नाति मन्थ्-अण् पृषो० गलेपः Tv.] 1 Ruminating, chewing the cud; उद्दीर्णस्य वा अवगोर्णस्य वा मन्थो रोमन्थः Mbh.; छायाबद्धकदम्बकं मृगकुलं रोमन्थमभ्यस्यतु Ś. 2. 6. -2 (Hence) Frequent repetition.

रोमश *a.* [रोमाणि सन्थस्य श] 1 Hairy, shaggy, woolly. -2 Applied to a faulty pronunciation of vowels. -**शः** 1 A sheep, ram. -2 A hog, boar. -**शी** A squirrel. -**शम्** The pudenda; न संशे यस्य रोमशम् Rv. 10. 86. 17.

रोरुदा Violent weeping, excessive lamentation; उड्यन् सशोको भुवि रोरुदावान् Bk. 3. 32.